

Odborná kvalifikace a osobnostní předpoklady asistenta pedagoga

Požadavky na odbornou kvalifikaci asistenta pedagoga upravuje § 20 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících:

§ 20 – Asistent pedagoga

Odst. 1

„Asistent pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě, ve které se vzdělávají děti/žáci/studenti se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo ve škole zajišťující vzdělávání dětí/žáků/studentů formou individuální integrace, získává odbornou kvalifikaci:

- vysokoškolským vzděláním,
- vyšším odborným vzděláním,
- středním vzděláním s maturitní zkouškou.“

Odst. 2

„Asistent pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích ve škole, ve školském zařízení pro zájmové vzdělávání, ve školském výchovném a ubytovacím zařízení, ve školském zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, získává odbornou kvalifikaci:

- vzděláním podle odst. 1,
- středním vzděláním s výučním listem,
- základním vzděláním a studiem pro asistenty pedagoga.“

Profesní příprava asistentů začala již před účinností zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Na možnost zřizovat funkci romských asistentů na školách reagovala řada občanských sdružení přípravou specifických vzdělávacích kurzů. Pro informaci je uvedeno několik příkladů:

- V roce 1996 organizace Nová škola vytvořila **72hodinový kurz pedagogického minima** určený pro přípravu Romů na práci pedagogických asistentů.
- Na akademické půdě byla první fakultou PedF MU Brno, která v roce 2002 iniciovala vznik Kabinetu multikultur-

ní výchovy při katedře sociální pedagogiky. **Kurz pro asistenty** byl koncipován jako dvousemestrový, obsahoval více než 250 hodin, ukončen byl závěrečnou zkouškou a obhajobou závěrečné práce. V roce 2008 bylo akreditováno tříleté bakalářské prezenční studium v oboru sociálně-pedagogické asistentství. Na poptávku reagovaly i některé VOŠ a nabízejí obor pedagogika pro asistenty ve školství.

- Od roku 1999 do roku 2005 proběhlo ve společnosti Humanitas-Profes **12 běhů akreditovaného kurzu pro romské asistenty pedagoga**. Kurz měl 80 hodinovou dotaci s dalšími 40 náslechovémi hodinami ve školách. Bylo proškoleny 350 zájemců, kteří v závěru kurzu vypracovali seminární práci, kterou před komisí obhajovali. Splněním těchto podmínek obdrželi certifikát, opravňující k výkonu funkce asistenta pedagoga. Na závěr kurzů bylo uspořádáno celostátní diskusní fórum s představiteli vlády, neziskového sektoru a zástupců médií k problematice pedagogických asistentů (ředitel – učitel-asistent) s diskusí o prospěšnosti romských asistentů, problémech a přínosech. MŠMT zveřejňuje a pravidelně aktualizuje seznam akreditovaných vzdělávacích programů, jejichž úspěšným absolvováním účastníci získají kvalifikaci pro výkon činnosti pedagogického pracovníka – asistenta pedagoga.

Seznam institucí, které mají platnou akreditaci vzdělávacích programů k poskytování odborné kvalifikace pro asistenty pedagoga, lze nalézt v databázi dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) na webových stránkách MŠMT: <http://dvpp.msmt.cz/advpp/vybdvpp.asp>.

Další informace o akreditovaných subjektech a jejich akreditovaných vzdělávacích programech lze získat na webových stránkách Národního institutu dalšího vzdělávání (NIDV): www.nidv.cz.

Osobnostní předpoklady asistenta pedagoga

Zatímco odborná kvalifikace asistenta pedagoga je jednoznačně určena zákonnou normou, požadavky na osobnostní předpoklady jsou vyžadovány **spíše v obecné rovině mravní**.

O vlastnostech pedagogických pracovníků bylo vypracováno již mnoho studií. Dodnes se u příležitosti Dne učitelů 28. března vyznamenávají nejlepší z nich „Zlatí Ámosové“. Jaké jsou jejich osobnostní dispozice? Z kladných vlastností je nejvíce ceněna **spravedlnost, kladný vztah k žákům a pochopení pro ně**. Stejná kritéria lze aplikovat i na asistenty pedagoga.

Asistent pedagoga je pedagogickým pracovníkem, jeho zodpovědnost za výchovu mladé generace je tudíž nesmírná. Vychovává především **osobním příkladem a stylem svého života**. Musí se proto jednat o člověka zodpovědného a důsledného, s velkou empatií k jinakosti, k odlišnostem, ke speciálním vzdělávacím potřebám svěřených dětí/žáků/studentů.

Pozitivní, vyrovnaná osobnost asistenta pedagoga by měla zahrnovat mnoho elementárních charakteristik, k nimž patří **intelektuální úroveň, komunikativnost, tvořivost, schopnost pracovat v týmu, trpělivost, laskavost, optimismus, smysl pro humor, umění operativně řešit problémy** a mnoho dalších.

Asistent pedagoga by měl též významně **pečovat o svůj zevnějšek**, svůj příjemný vzhled a vůni, a to vzhledem k větší vnímavosti těchto skutečností u dětí/žáků/studentů především s těžšími formami zdravotního postižení.

Z uvedeného vyplývá, že funkce asistenta pedagoga vyžaduje téměř dokonalého člověka. Protože však dokonalí lidé neexistují, dají se požadavky na osobnost vhodného asistenta pedagoga formulovat jednoduše – **primární je jeho dobrý vztah k dětem**.

V současnosti se prosazuje snaha o vytvoření **standardu pedagogické profese**, který by objektivně hodnotil vlastnosti a kompetence pedagogů. Ti by měli být především **psychicky odolní a fyzicky zdatní, dobrého zdravotního stavu a mravně bezúhonní**. Totéž se týká asistentů pedagoga.

